(తెలుగు కళాసమితి (న్యూజెర్సీ) కథల పోటీలో సాధారణ ప్రచురణకు స్వీకరించిన కథ)

"కౌసల్యా సుప్రజా రామా
పూర్వా సంధ్యా ప్రవర్తతే
ఉత్తిష్ఠ నరశార్దూలా
కర్తవ్యమ్‌దైవమాహ్నికమ్"

అని కమ్మని కంఠంతో శ్రీ రామచంద్రునికి మేలుకొలుపు పాడతారు - శ్రీమాన్ కిళాంబి జానకి రామచార్యులవారు ఆయన నిత్యవిధుల్లో అదే ప్రథమం. తూరుపు తెలవారక ముందే లేచి, అవశిష్టాలన్నీ ముగించుకుని, గోదావరిలో స్నానం చేసి అక్కడే సంధ్యావందనం చేసి, గోదావరి జలాలతో కలశం తీసుకుని ఆ కొండపై వేంచేసి వున్న శ్రీరామచంద్రుణ్ణి మేలుకొలిపి, అభిషేకిస్తారు. అప్పటికే వారి శ్రీమతి లేచి, దేవాలయ సింహద్వారం ముందు వాకిలి తుడిచి, కడిగి, ముగ్గులు పెట్టి, పతిరాకకోసం ఎదురు చూస్తూ వుంటుంది. వారి సుప్రభాత సేవతో శ్రీ సీతారాములూ, వారితోపాటు ఆ గ్రామ ప్రజలూ లేచి వారి వారి కర్తవ్యాలకు వుపక్రమిస్తారు.

ఆ ఊరిపేరు కోవెలకొండ, గోదావరి ఒడ్డున కొండమీద వుంది కోవెల. దాని కిందవున్నది వూరు. ఆ కోవెలను బట్టే ఆ వూరికి ఆ పేరు. ఆచారి గారంటే ఆ వూళ్ళో అందరికీ అమిత భక్తి, గౌరవం, ఎవరింట శుభం వచ్చినా, కష్టం వచ్చినా, ఆచారిగారే నడుం కట్టాలి. ఎవరికి ఏ మాత్రం నలత చేసినా ఆచారి గారే మందు ఇవ్వాలి. ప్రేమతో ఎవరు ఎంత ఇచ్చినా ఆనందంగా స్వీకరించేవారు.

భక్తితో శ్రీరాముడికి ప్రజలు అర్పించే కానుకలూ, చేయించే సేవలతో ఆలయం ఆదాయం బాగా పెరిగింది. స్వామి వారికి నగలు చేయించారు. ఆచారి గారు కూడా రెండు పూటలా తింటున్నారు. ఇదంతా 'ఆ శ్రీరామచంద్రుడి దయ' అని ఆయన నమ్మకం.

"మనూరిలా బాగుపడిందంటే ఆ కొండరాముడి దయ" అని ప్రజల నమ్మకం. ప్రజల్లో భక్తి పెరిగింది. దేవాలయాన్ని కూడా వృద్ధి చేశారు. కొండపైకి వెళ్ళడానికి మెట్లు వేయించారు. స్వామివారి నిత్య సేవల కోసమని కొంత భూమినీ, అర్చకుల భుక్తికోసమని కొంత భూమినీ దానం చేశారు కొందరు శ్రీమంతులు. రెండు పూటలా స్వామివారికి సేవలూ, ప్రతి ఏటా కళ్యాణం బ్రహ్మాండంగా జరుగుతున్నాయి.

** ** **

ప్రభుత్వాలు మారాయి. ప్రజలే ప్రభువులయ్యారు. 'దేవుడి నగలూ భూమీ పూజారి దగ్గర వుండకూడదు' అవన్నీ ప్రభుత్వానివే అన్నారు. పూజారికి నెలకు యింత జీతం అని ఏర్పాటు చేసి - రెండు పూటలా సేవలు చేయమన్నారు. ప్రజల్లో కూడా వెనకటి భక్తి తగ్గి, భయం పెరిగింది. వారు చేసిన నేరాలకూ, పాపాలకూ ఈ జన్మలోనే శిక్ష అనుభవించాల్సి వస్తుందన్న భయం కలిగినప్పుడు అది భక్తిగా మారేది. అలా ఎక్కువగా భయపడేవారిలో ప్రథముడు ఆలయ ధర్మకర్త. పూజారికి జీతాలు ముట్టవు. అర్చనలు మాత్రం జరగాలి. గుడికి ఒక్క భక్తుడురాకపోయినా, రోజుకు 8 గంటలు ఆలయం తెరిచి వుంచి - పూజారి అక్కడ వుండాలన్నారు. ఇవన్నీ అమలులోకి వచ్చే నాటికి పెద్ద ఆచారిగారికి వయసు మళ్ళింది. వారి అబ్బాయి రాఘవాచారి హయాం వచ్చింది. తండ్రికి రాముడి మీద భక్తి సన్నగిల లేదు. కొడుక్కి సన్నగిలడం మొదలైంది. ఇల్లు గడవడం దుర్భరం అయింది. ఈ తరాల భేదాన్ని చూస్తున్న వారి అబ్బాయి జానకి రాముడు ఎప్పుడూ తండ్రినీ, తాతనీ ఎదిరించేవాడు. "ఆ కొండరాముడు ఎవరికీ ఏమీ చేయడు, మనమే మనకు చేసుకోవాలి. వేరే మార్గం చూసుకోవాలి. ఈ కొండనీ, వూరినీ వదలి పోదాం" అనేవాడు.

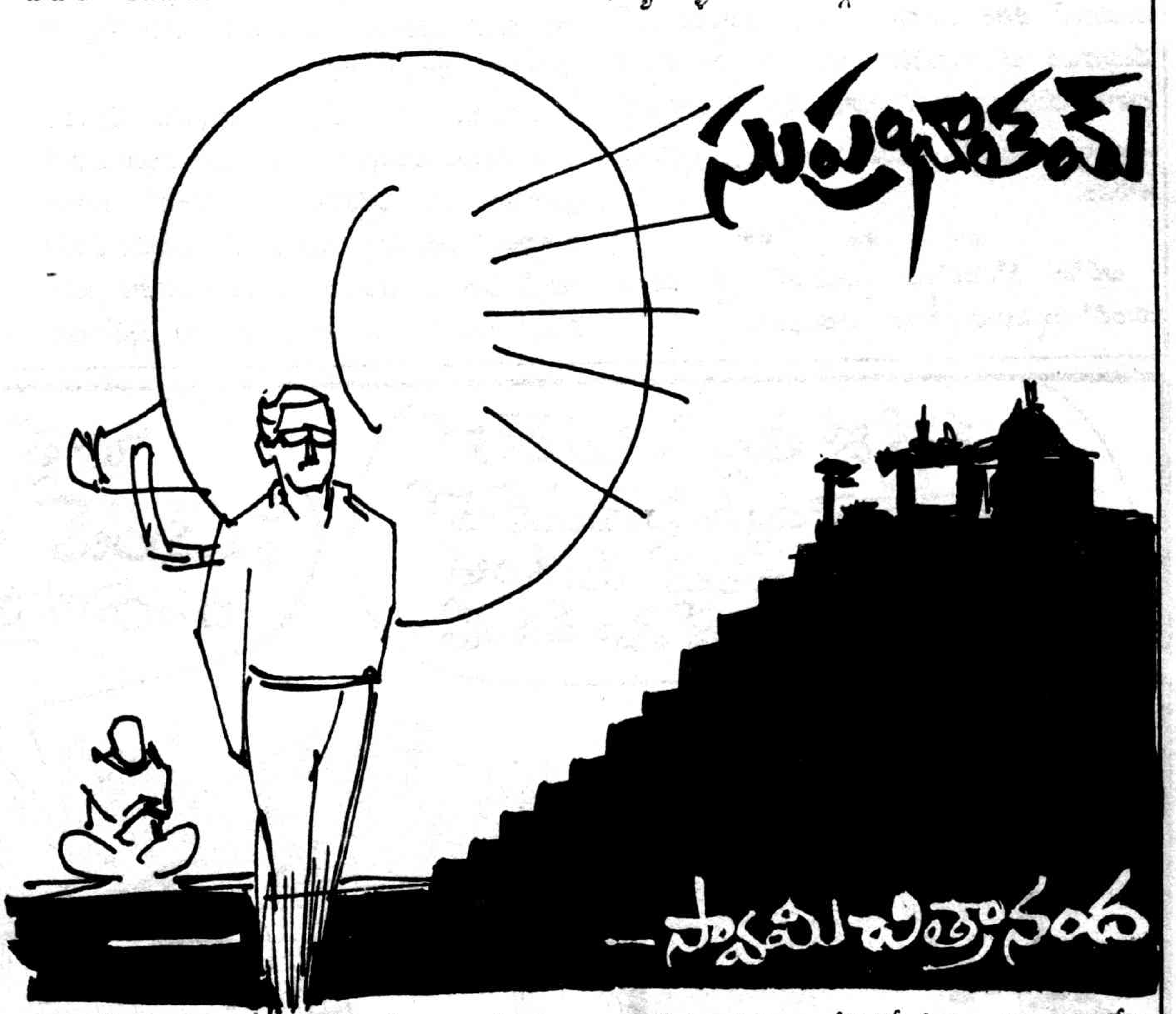

"పోదామయ్యా... ఆ రోజువస్తే ఆ శ్రీరామచంద్రుడిలా మనమూ ఏ అడవులకో పోదాం" అని వూరడించేవారు పెద్ద ఆచారిగారు.

** ** **

వారు వస్తులుంటున్నారని ఆ శ్రీరామచంద్రుణ్ణి వస్తులు వుంచలేరు గదా! ఊరినిండా అప్పులు చిల్లర కొట్లో బాకీలు - అయినా, వున్నంతలో స్వామికి ఏ లోటూ రానిచ్చేవారు కాదు.

"వెచ్చాలకొట్లో అప్పు ఇవ్వనన్నాడు" అంటూ మనవడు వచ్చాడు.

"సరేనయ్యా. ఆ రాముడితోపాటు మనమూ వుపవాసం వుంటాం" అన్నారు తాతగారు.

"మీరుంటే వుండండి. నేను మాత్రం ఈవూళ్ళో వుండలేను" అన్నాడు మనవడు.

"లేదు నాయనా - తరతరాలుగా ఆ శ్రీరామచంద్రుణ్ణి సేవిస్తున్న వంశం మనది. మా తాతగారి నించి మా నాన్నగారూ- ఆయన్నించి నేనూ - నానించి మీ నాన్న - మీ నాన్న నించి నువ్వూ స్వామిని సేవించాలి."

"నేను మాత్రం అది చేయలేను. నా బతుకు నే బతగ్గలను" అని వూరువదిలి పెట్టి పోయాడు.

"పిన్నిగారూ!" అంటూ వెనకింటి కరణంగారి కోడలు పిలిచింది గోడ అవతలనించే - ఆచారి గారి భార్య వెళ్ళింది ఆమె దగ్గరకు.

"ఈ బియ్యం తీసుకోండి - డబ్బులు నేను పుట్టింటికి వెళ్ళేప్పుడు ఇస్తే చాలు" అని రెండు కుంచాల బియ్యం ఇచ్చింది - అత్తచాటు కోడలు - దొంగతనంగా.

అది తెలిసిన పెద్ద ఆచారిగారు -

"చూశావయ్యా! ఆ రామయ్య పంపాడు" అని పొంగి పోయాడు.

"కానీ - ఇలా ఎంత కాలం జరుగుతుంది? జీతాలివ్వరు - నౌకరీ చెయ్యాలి. పూజారి ఏం తింటున్నాడో ఎవ్వరికీ అక్కరలేదు. ఈ వుద్యోగంలో వుండలేం - వేరే వుద్యోగానికి పోలేం" అని బాధపడ్డాడు తండ్రి.

"పోనీరా, ఆ రామయ్యకి మన సేవలు అక్కర్లేదు - అని ఆయనే అనుకుంటే, మనల్నే ఎక్కడికైనా పంపి,

"వేరే మార్గం చూపించకపోదు" అన్నారు పెద్ద ఆచారి గారు.

"ఎలాటి రోజులు వచ్చాయి?" అని వాపోయింది శ్రీమతి. ఆమెకి యిప్పుడు కొండపైకి ఎక్కి వెళ్ళి గుమ్మం కడిగే ఓపిక లేదు.

అందుకని మెట్లు కడిగి, ముగ్గు పెట్టడానికి ఓ పని మనిషినికుదిర్చారు ధర్మకర్తగారు. జీతం ఆమె అడక్కుండానే ప్రతి నెలా ఒకటో తారీఖు రాకుండానే ఆమెకు ముట్టచెప్పేవారు ధర్మకర్తగారు. ఆమెను వదిలేసి భర్త దుబాయ్ వెళ్ళి పోయాడని - ఆమె మీద ధర్మకర్తగారికి ప్రత్యేకమైన జాలి, అభిమానం.

ఉన్నట్టుండి ప్రభుత్వ విధానాల్లో మార్పువచ్చింది. దేవుడికీ, భక్తుడికీ మధ్య పూజారి అనవసరం అని శాసనం వచ్చింది. వచ్చే భక్తులు కానుకలు ఎలాగూ హుండీలో వేస్తారు. గుమ్మం కడగడానికి పని మనిషి వుందా! చాలు. ఈ పూజారి సుప్రభాతమ్ పాడకపోతే ఆ దేవుడు నిద్రలేవడా? అసలు అందుకోసం ఓ మనిషి ఎందుకు? జీతం దండగ - టేపు రికార్డరు ఆన్ చేయడానికి ఆ పనిమనిషి చాలు అని ప్రభుత్వానికి రాశారు ధర్మకర్తగారు (దేవాదాయ మంత్రి ఆయనకు స్వయంగా అల్లుడే!). ఆయన సూచన ప్రభావమే ఆ శాసనం.

** ** **

ఆరోజు కోవెలకొండ గ్రామంలో శ్రీరామాలయంలో సుప్రభాత ప్రసార ప్రారంభం!

> కల్పనా సాహిత్యం తీపి వస్తువులా వుంటే బాగా వెళ్లిపోతుంది. కారంగా వుంటే ఫరవాలేదు. కాస్త మెల్లగానైనా పోతుంది. ఎటొచ్చీ చేదుగా వుంటే వెళ్లడం కష్టం. ఎంచేతంటే నిజం చేదుగా వుంటుంది. చేదు తిని జీర్ణించుకున్నవాళ్లే ఆరోగ్యవంతంగా వుంటారు.
>
> — బలివాడ కాంతారావు

ధర్మకర్తగారితో వుండే మొహమాటంతో వూరంతా గుడి దగ్గర చేరారు. వుద్యోగం పోయినా, 'రామదాసు'గా రాఘవాచారిగారూవచ్చారు. జానకి రామాచార్యులు గారు - కదల్లేక రాలేదు.

గుడి మెట్ల దగ్గర వేదిక. దానిపైన టేపు రికార్డరు. బస్తీనించి వచ్చే టేపును దానిలో వుంచి స్విచ్ 'ఆన్' చేస్తే వూరంతా వినబడేలా లౌడ్ స్పీకర్లు. అన్నీ సిద్ధంగా వున్నాయి. ఆ కార్యక్రమం పూర్తయ్యే వరకూ విద్యుత్ సరఫరాను ఆపడానికి వీల్లేదని ప్రభుత్వ హుకుం. రాజధాని నుంచి అధికారులు వచ్చి, తాము తెచ్చే టేపుతో ప్రసారాన్ని ప్రారంభించాలి.

రావలసిన కార్లూ జీపులూ రావలసిన వేళకన్నా రెండు గంటల ఆలస్యంగా వచ్చినా జనం అంతా అలాగే వున్నారు. అది భక్తికాదు. ఆ 'వింత' కళ్ళారా చూద్దామని ఆశ. మార్గ మధ్యలో మంత్రిగారిని ఎవరో కిడ్నాప్ చేశారట! అంచేత వారి కింది అధికారి కె.జె. రోమన్‌గారు (ఓ మంత్రిగారి అల్లుడు) స్విచ్ ఆన్ చేస్తారట.

ఆయన జీపుదిగారు. వారిని రాఘవాచారి చూశారు. ఆయనా రాఘవాచారిని చూశారు. కానీ ఈయనలో చలనం లేదు. రాఘవాచారి చకచకా ఇంటికి కదిలాడు.

"ఏం నాయనా! వచ్చేశావు?" అని [illegible]గారు తండ్రి.

"ఇంకా ఎందుకక్కడ? ఆ భ్రష్టుడు నీ మనవడు వచ్చాడు. డబ్బుకోసం, హోదా కోసం దాన్నెవత్తినో పెళ్ళాడేసివాడు! జానకి రాముడు - జాన్ రోమన్ గా - పేర్చు మార్చుకుని, మతం మార్చుకుంటే గుర్తుపట్టలేమనుకున్నాడు!" అని విసుక్కున్నారు రాఘవాచారి.

"ఎవరు? నా జానకి రాముడా?" అని పొంగిపోయారు పెద్ద ఆచారిగారు.

"ఆ... ఆ... ఆయనగారే ఈ ప్రసారాన్ని ప్రారంభించేది!"

"రామయ్యా! బాలయ్యా! ఈ దయ చాలయ్యా. నిన్ను సేవించే భాగ్యం ఈ తరానికూడా ప్రసాదించావు" అని చేతులెత్తి మొక్కారు ఆచారిగారు. దూరం నించి స్పీకరులో వినబడింది ఎవరో, ఎక్కడో, ఎప్పుడో పాడిన సుప్రభాతమ్.

కవుసల్యా సువరజా రామా - పూరవా సందియా పరవర్తతే
ఉత్తిష్ట నరసార్దూలా కర్తవియం దైవమాన్నికమ్-" ●

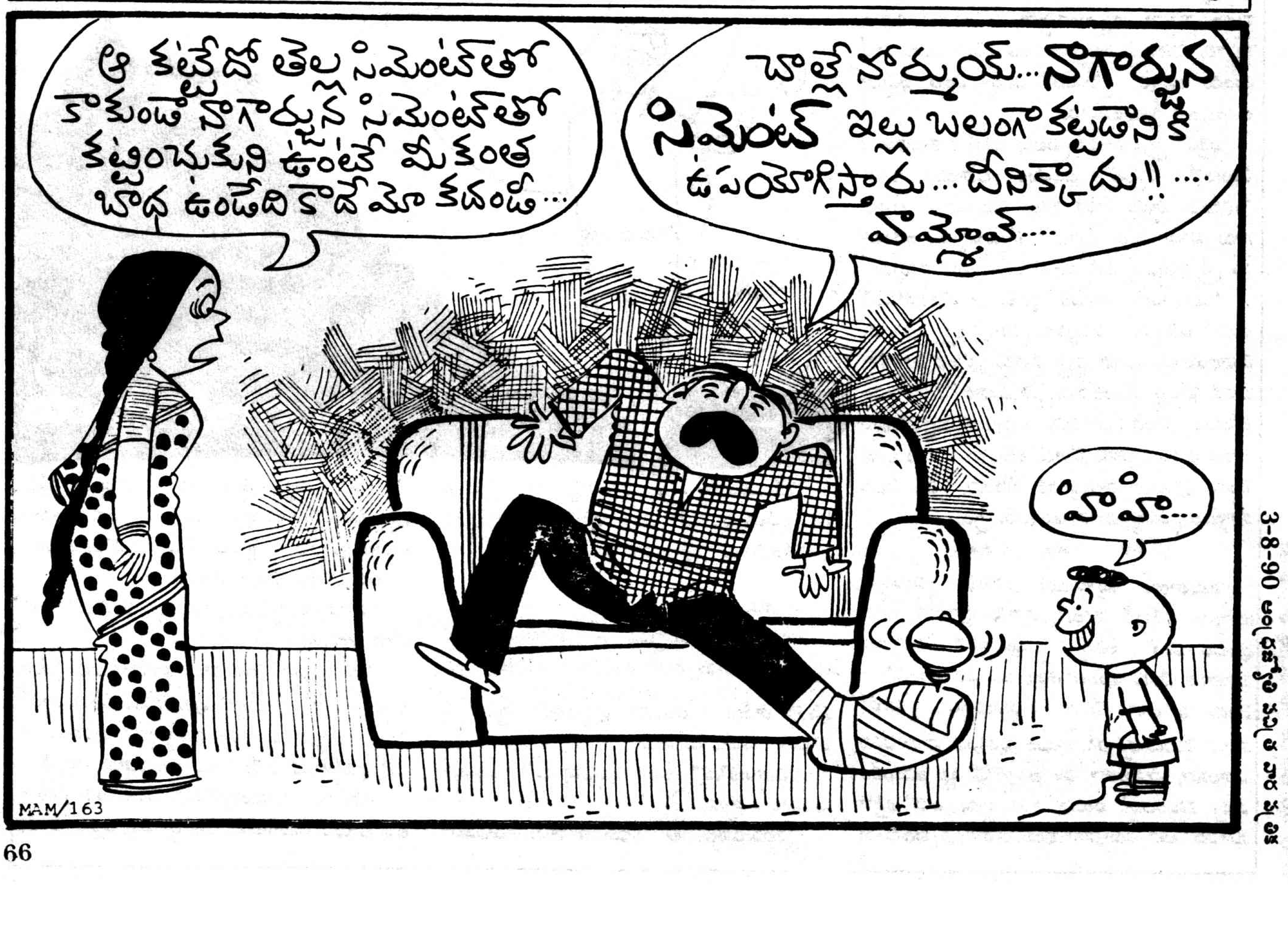

3-8-90 ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వార పత్రిక